

Svenska institutets remissyttrande maa Agenda 2030 och Sverige: Världens utmaning – världens möjlighet (SOU 2019:13)

Svenska institutet (SI) har beretts tillfälle att yttra sig över rubricerat ärende (M2019/00661/S). SI har valt att kommentera de förslag i utredningen som har särskild relevans för myndighetens verksamhet.

Inledning och bakgrund

SI inriktar sin verksamhet på områden där Sverige och svenska kompetenser, erfarenheter och synsätt är relevanta och efterfrågade utomlands. Vi skapar intresse och förtroende för Sverige genom att bygga långsiktiga relationer med omvärlden, och genom att främja samarbete och samverkan mellan länder och individer i viktiga frågor för Sverige som hållbarhet, innovation och jämställdhet. På sätt främjar vi en hållbar global utveckling. Vi producerar och tillgängliggör digitalt och tryckt material om Sverige, vi organiserar ledarskapsprogram och expertbesök, administrerar stipendieprogram för internationella studenter samt ger stöd till internationella projekt och samarbeten.

I SI:s regleringsbrev slås fast att myndigheten ska bidra till genomförandet av politiken för global utveckling och Agenda 2030. SI:s verksamhet på hållbarhetsområdet genomförs i nära samverkan med våra samarbetspartners som svenska ambassader utomlands, biståndsaktörer, lärosäten och andra. SI ger en rad konkreta bidrag till Agenda 2030 genom egna aktiviteter och genom stödet vi förmedlar till andra aktörer. SI:s insatser tangerar, mer eller mindre, alla de 17 globala målen. Agenda 2030 är en utgångspunkt för all verksamhetsplanering inom myndigheten. SI bidrar också till målen inom regeringens strategi för kapacitetsutveckling, partnerskap och metoder som stöder Agenda 2030 för hållbar utveckling. Vi deltar dessutom inom ramen för GD-forum, ett samarbetsorgan för myndigheter som vill dela erfarenheter av att arbeta med Agenda 2030 inom den egna verksamheten. SI ingår i GD-forums styrgrupp.

SI:s kommentarer maa utredningen förslag

6.1 En agenda 2030-kommitté tom. 2030

Delegationens förslag: Regeringen bör tillsätta en kommitté med uppdrag att t.o.m. 2030 kontinuerligt ta fram underlag till regeringen i form av uppföljning, utvärdering och förslag till åtgärder för att genomförandet av Agenda 2030 ska drivas framåt.

SI instämmer i förslaget.

Agenda 2030-målen spänner över en rad politikområden och frågor som hanteras av skilda myndigheter, departement och samhällsaktörer. Precis som utredningen påpekar, saknas en funktion som har ett helhetsperspektiv vad gäller agendan och dess genomförande. SI delar utredningens argument kring behovet av en kommitté med uppdraget att ge ett samlat underlag till regeringen i frågor som rör Agenda 2030. SI ser gärna att den kommittén samverkar med GD-forum, dvs de statliga myndigheter som samarbetar för Agendans genomförande.

7.1 Agenda 2030 i det förvaltningspolitiska målet

Delegationens förslag: Regeringen bör ange mål för statsförvaltningens arbete att genomföra Agenda 2030 genom följande tillägg i det förvaltningspolitiska målet:

”En innovativ och samverkande statsförvaltning som är rättssäker och effektiv, har väl utvecklad kvalitet, service och tillgänglighet och som därigenom bidrar till Sveriges utveckling, genomförandet av Agenda 2030 och ett effektivt EU-arbete”.

SI instämmer i förslaget.

Svenska myndigheter har en central roll i genomförandet av Agenda 2030. Idag saknas emellertid en tydlig hänvisning till Agenda 2030, eller hållbarhet, i det förvaltningspolitiska målet. SI menar, liksom utredningen, att det bör finnas en tydlig referens till att statsförvaltningens arbete ska bidra till att genomföra Agenda 2030.

7.2 Ansvar för hållbar utveckling i myndighetsförordningen

Delegationens förslag: Regeringen bör tydliggöra att myndigheterna ska verka för en miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbar utveckling genom att detta anges i 6 § myndighetsförordningen (2007:515).

SI instämmer i förslaget.

Av samma skäl som SI ser positivt på att inkludera Agenda 2030 / Hållbarhet i det

förvaltningspolitiska målet, är vi positiva till att myndighetsförordningen ändras i enlighet med utredningens förslag

Utredningen lyfter också möjligheten att ändra instruktionerna för myndigheterna, så att det där framgår att respektive myndighet ska arbeta för ökad hållbarhet. För att åstadkomma en generell styrning är utredningens huvudförslag om att ändra i myndighetsförordningen att föredra. SI vill dock peka på styrningen och formerna för den, kan behöva anpassas efter varje myndighet och dess verksamhet. Hur det ska göras bör ske i dialog mellan respektive myndighet och ansvarigt departement.

7.4 Stärkt kunskap i statsförvaltningen

Delegationens bedömning: Regeringen bör systematiskt integrera kunskap om Agenda 2030 i utbildningar för myndighetsledningar och anställda i Regeringskansliet.

SI instämmer i bedömningen.

Myndigheter har en viktig roll i genomförandet av Agenda 2030, genom sina respektive verksamheter. Då blir det också viktigt att säkerställa att det hos myndighetschefer finns en kunskap om målen och agendan. I de introduktionsutbildningar som nya myndighetschefer genomgår finns, som betänkandet påpekar, en möjlighet att utbilda om Agenda 2030. SI håller också med om vikten av att anställda på myndigheter har kunskap om agendan och hur den egna verksamheten arbetar för att bidra till genomförandet. Flera myndigheter skulle med fördel kunna samarbeta i genomförandet av en sådan utbildning.

7.5 Hållbar upphandling i staten

Delegationens förslag: Regeringen bör ge de statliga myndigheterna i uppdrag att aktivt ställa hållbarhetskrav vid offentlig upphandling i den omfattning som regelverket medger. Regeringen bör samtidigt tillsätta en utredning inom Regeringskansliet för att ta fram en särskild förordning om hållbarhetskrav vid statliga myndigheters offentliga upphandling.

SI instämmer i förslaget.

Offentlig upphandling ses allt mer som ett viktigt politiskt styrmedel för att främja en hållbar utveckling. Offentlig upphandling utgör en betydande del av BNP och vår gemensamma köpkraft och är en möjlighet för att skapa en efterfrågan på ansvarsfullt producerade produkter och tjänster. På så vis har statliga myndigheter möjlighet att använda upphandling för att bidra till hållbar utveckling.

10.1 Nationellt Agenda 2030 –forum

Delegationens förslag: Regeringen bör arrangera ett nationellt Agenda 2030-forum inför att Sverige lämnar en fördjupad nationell rapportering om genomförandet av Agenda 2030 till FN:s högnivåmöte för hållbar utveckling (HLPF). Forumet bör arrangeras i syfte att förankra rapporteringen med och inhämta kunskap från olika sektorer och aktörer. Deltagarna i forumet bör representera en bredd av sektorer och aktörer, i synnerhet de som traditionellt har svårt att få tillgång till ordinarie samråd.

SI instämmer i förslaget.

Det är viktigt med förankring och ökad kunskap kring hur Sverige bidrar till genomförandet av agendan. Mot den bakgrunden skulle inrättandet av ett nationellt forum tjäna ett syfte.

11.1 Näringslivet som aktör i genomförandet av Agenda 2030

Näringslivet har en helt central roll för genomförandet av FN:s 17 hållbarhetsmål, såväl nationellt som globalt. Det svenska näringslivet ligger långt fram i sitt hållbarhetsarbete.

SI instämmer med delegationen vad gäller vikten av att näringslivet involveras i arbetet med agendan. SI har mycket goda erfarenheter av social dialog som metod, inom ramen för programmet Swedish Institute Sustainability Forum, där fackförbund, arbetstagar och arbetsgivare samarbetar i förhoppningen om att arbetstagararnas inflytande i det pågående arbetet med en rättvis omställning.

11.8 Ett globalt partnerskap

Delegationens bedömning: Regeringen bör ännu tydligare lyfta näringslivets betydelse för genomförandet av Agenda 2030 och Addis-agendan. Svenska företag med en framgångsrik hållbarhetsagenda bör synliggöras i regeringens handels- och investeringsfrämjande. Det är angeläget att regeringen även i fortsättningen ger Sida i uppdrag att underlätta näringslivets engagemang för global hållbar utveckling.

SI instämmer i bedömningen.

En av SI:s huvuduppgifter är att följa och analysera bilden av Sverige utomlands. Vi har under lång tid sett att hållbarhet är ett område där Sverige utmärker sig internationellt, både i index-mätningar och vad gäller människors uppfattning om svenska styrkeområden. Många svenska företag ligger i framkant vad gäller hållbarhet och hållbara lösningar, vilket bidrar till ett intresse för Sverige och svenska erfarenheter. SI ser därför positivt på att svenska företag med hållbarhetsprofil tydligare lyfts fram inom ramen för Team Sweden och de främjanderesor som företas. SI anser att detta

synsätt även bör lyftas fram i businessdelegationerna vid utgående statsbesök.

15.1 Att kommunicera och tillgängliggöra information om Agenda 2030

Delegationens bedömning: Regeringen och de statliga myndigheterna bör kommunicera och tillgängliggöra hur den egna verksamheten bidrar till genomförandet av Agenda 2030.

SI instämmer i bedömningen.

I betänkandet slås fast att regeringen och dess myndigheter har ett särskilt ansvar att kommunicera hur Agenda 2030 integreras i verksamheten och hur myndigheten genom sin verksamhet bidrar till att målen i agendan uppfylls. SI delar den ståndpunkten.

SI:s uppdrag är att kommunicera svenska kompetenser, erfarenheter och centrala perspektiv inom relevanta tematiker som hållbarhet, innovation och jämställdhet. Genom olika typer av informationsmaterial, främst digitalt, bistår vi svenska aktörer som ambassader och konsulat, lärosäten och andra som vill berätta om Sverige för en internationell målgrupp.

SI erbjuder informationsmaterial specifikt om Agenda 2030, men också ett stort antal sk. ”toolkits” på temat hållbarhet, tex. inom ramen för regeringens samverkansprogram. Det handlar tex. om hållbara transporter och hållbara städer där svenska samhällslösningar som bidrar till agendans genomförande lyfts fram. På det sättet möjliggör vi för andra som vill berätta om hållbarhet ur ett svenskt perspektiv och på så sätt bidra till målen inom Agenda 2030.

SI är angelägna om att inte endast lyfta så kallade goda exempel i kommunikationen om Sverige. Vi vill visa på en ömsesidighet. Hållbarhet är en utmaning för alla länder och Sverige har mycket att lära av andra länder och aktörer. Därför lyfter SI vikten av samskapande i kommunikationen om hållbar utveckling.

Enligt myndighetens regleringsbrev ska SI fortsätta att utveckla stöd till utlandsmyndigheterna för att främja Agenda 2030 och dess globala mål. SI har även tagit fram rapporter som visar hur verksamheten bidrar till genomförandet av Agenda 2030.

Beslut om detta yttrande har fattats av generaldirektör Madeleine Sjöstedt efter föredragning av rådgivare Kajsa Haag. I beredningen har även avdelningscheferna Anna Rudels, Kurt Bratteby, Mikaela Fredriksén Tollin samt tillförordnad avdelningschef Susanna Le Forestier deltagit.

Madeleine Sjöstedt
Generaldirektör